

BARNEOMBUDET

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	09/01764-2	Ane Gjerde	008;O;BO	01.12.2009

Høring: NOU 2009:8 Kompetanseutvikling i barnevernet - kvalifisering til arbeid i barnevernet gjennom praksisnær og forskningsbasert utdanning

Barneombudet viser til høringsbrev fra Barne- og likestillingsdepartementet av 01.10.2009 vedlagt NOU 2009:8 Kompetanseutvikling i barnevernet - kvalifisering til arbeid i barnevernet gjennom praksisnær og forskningsbasert utdanning.

Barnevernet er en av de viktigste tjenestene vi har for utsatte barn. Arbeidsoppgavene er omfattende og stiller høye krav til den enkelte som arbeider i tjenesten. Det er helt nødvendig at det foreligger en god utdanning for de som skal arbeide i barnevernet.

Merknader til NOU 2009:8:

NOU 2009:8 har behandlet en rekke felt innenfor barnevern og viser at det er et omfattende kunnskapsnivå studentene skal tilegne seg. Ombudet er tilfreds med at det kreves et høyt nivå på utdannelsen. Det er også positivt at utvalget har fremhevet at det er flere instanser enn barnevernet som har ansvar for utsatte barn og unge i Norge. Ombudet merker seg at tidlig intervensjon, forebygging og samhandling mellom tjenester er lagt stor vekt på. Det er positivt. Klare retningslinjer på hvilket ansvar hver enkelt instans har, er nødvendig.

Det er flere områder der det ser ut til å være krevende å få til en god samordning av tjenester for utsatte barn. Ombudet vil imidlertid fremheve noen områder som kan være spesielt krevende. Det handler om barn med funksjonshemming og barn som er på vei inn i voksenlivet. Videre saker som omhandler vold og seksuelle overgrep. Det er nødvendig å klargjøre at barnevernet har en viktig rolle i overgrepssaker, ofte også i saker som er henlagt av politiet. I tillegg vil saker som gjelder barn som utsettes for menneskehandel og enslige mindreårige asylsøkere kreve at flere tjenester samordner seg godt. Også overfor unge lovbrytere har barnevernet en viktig rolle. Det er dessverre store mangler i oppfølgingen av og samordningen av tjenester rundt disse gruppene. Studentene må lære hvilket ansvar barnevernet og andre instanser har i slike saker.

Selv om Barneombudet ser at det er gitt en omfattende redegjørelse og vurdering av mange av områdene i utredningen, savner Barneombudet likevel en mer dyptgående diskusjon av hva slags konkret kunnskap som kreves av barnevernpedagoger og sosionomer knyttet til noen av emnene som drøftes i utredningen. Utvalget foreslår 14 obligatoriske emner for studiene med ulike temaer som studentene skal gjøres kjent med. Siden det ikke fremkommer

hvor mange studiepoeng hvert enkelt obligatorisk emne skal ha, er det vanskelig å se hvor mye hvert tema vektlegges.

Ombudet merker seg at *Emne 6 Omsorg, utvikling og læring* omfatter mange og elementære områder. Her nevnes både kunnskap om omsorgssvikt, psykiske og fysiske krenkelser av barn, relasjons- og samspillvansker, barn og unge med minoritetsbakgrunn, barn med funksjonsvansker m.m. Dette er områder som alle bør legges betydelig vekt på. Eksempelvis stiller Ombudet spørsmål til hvor mye vold og seksuelle overgrep skal vektlegges i dette emnet. Siden det ikke gis en vurdering av hvor omfattende emnet skal være kan det være en fare for at det ved noen studieplasser er områder som vektlegges i liten grad eller prioriteres vekk i mengden av områder. Ombudet savner en avklaring av hvor omfattende emnene er. Emne 6 bør kanskje også gjøres om til to emner, slik at viktige områder blir prioritert. Barneombudet støtter imidlertid utvalgets vurderinger knyttet til nødvendigheten av obligatoriske emner. Det er positivt at det stilles samme krav til samtlige høgskoler.

Ombudet er opptatt av at utdannelsen må inneholde opplæring i konkrete problemstillinger og læring av ferdigheter innenfor aktuelle temaer. Barnekonvensjonen, barneloven og barnevernloven er viktige redskap for personer som arbeider innenfor barnevernfeltet. I utdanningen av barnevernpedagoger bør disse være utgangspunktet for arbeidet. Barnevernpedagoger må lære hvordan barnekonvensjonen skal brukes konkret i deres arbeid. Her holder det ikke å lære seg artiklene, studentene må også tilegne seg kunnskap om hvordan den skal brukes i samspill med barnevernloven og annen nasjonal lovgivning. Studentene må tilegne seg ferdigheter knyttet til hva barnekonvensjonen betyr i praksis.

Over lang tid har Barneombudet mottatt innspill på at mange ansatte i barnevernet opplever å ha for liten kunnskap om etniske minoriteter. Eksempler på problematikk som opplyses å være utfordrende er blant annet menneskehandel og vold i oppdragsesøyemed. Disse emnene er ikke nevnt i rapporten. Utdannelsen må inneholde ferdighetstrening i hvordan slike problemstillinger konkret kan håndteres. Studentene må også tilegne seg kunnskap om bruk av tolk.

Barneombudet ser at opplysningsvirksomhet overfor etniske minoriteter er nevnt. Det er positivt. Ombudet er opptatt av at barnevernet skal bli gode på å markedsføre seg selv overfor ulike brukergrupper. Ombudet savner en vektlegging av barns behov for informasjon om barnevernet. Spesielt viktig er det at barn får vite hva omsorgssvikt er, hva barnevernet kan hjelpe til med og hvordan barn kan kontakte barnevernet.

Barneombudet får jevnlig innspill på at saker som omhandler både barneloven og barnevernloven er krevende. Ombudet merker seg at rapporten ikke synliggjør særskilt kompetanseutvikling på dette feltet. Ombudet mener utdannelsen må sørge for at studentene er rustet til å møte disse sakene, og synliggjøre at barnevernet har en viktig rolle i konfliktfylte barnefordelingssaker. Utdannelsen må synliggjøre barnevernets særskilte ansvar ved mistanke om overgrep under samvær.

Ombudet merker seg at rom-barn og samiske barn heller ikke er nevnt i rapporten. Det er svært beklagelig. Ombudet har rapportert til FNs barnekomité om nødvendigheten av mer kunnskap i barnevernet om disse gruppene. Flere barnevernkontorer melder at saker der rom-barn er involvert er vanskelige av ulike grunner. For det første flykter mange rom-barn tilbake til familien etter å ha blitt plassert under omsorg. For det andre er man usikker på i hvor stor grad kulturell tilhørighet skal vektlegges i en vurdering av plassering av barn under omsorg.¹ Det er også stor mangel på kunnskap om samiske barn i barnevernet. Ombudet anbefaler norske myndigheter å arbeide for at kunnskap om samisk kultur blir en del av

---

¹ Barneombudet (2009). Supplerende rapport til FNs komité for barns rettigheter.

grunnutdanningen for barnevernpedagoger. Rapporten “Kunnskapsstatus og kunnskapsbehov for barnevernet i samiske områder av Norge”² viser at det er stor mangel på kunnskap om samiske barn i barnevernet, og at den kunnskapen som finnes i hovedsak omhandler forhold i Finnmark. Studien gir konkrete anbefalinger til tiltak som kan bedre kunnskapssituasjonen i barnevernet. Ombudet henviser derfor til studien.

Barneombudet forventer et enda høyere fokus på hvilken konkret kunnskap som kreves. Når studentene skal tilegne seg kunnskap om ulike områder mener Ombudet at utdannelsen med fordel kan benytte seg av aktuelle handlingsplaner, forskrifter og veiledere som skal brukes i barnevernet. Det er et generelt problem at veiledere og retningslinjer som utarbeides av nasjonale myndigheter ikke er kjent i tjenester som arbeider med de aktuelle problemstillingene. Studentene kan gjøres kjent med disse på studiet.

Barneombudet er åpne for at ujevne kvalitetskrav og forskjeller på høgskolene kan bedres ved blant annet mastergrad og autorisasjon av barnevernpedagoger.

Med vennlig hilsen

Reidar Hjermann
barneombud

Ane Gjerde
rådgiver

---

² Barnevernets utviklingssenter i Nord Norge (2007): Kunnskapsstatus og kunnskapsbehov for barnevernet i samiske områder av Norge.